

19. september 2020

Efni: Ferli þegar upp kemur smit hjá sveitarfélögum

Ákjósanlegt er að hvert sveitarfélag myndi stuðningsteymi (ST) sem samanstæði af 2-3 aðilum sem styðji við stjórnendur þegar upp kemur smit. Jón Viðar og Þóra Kristín hjá almannavarnanefnd höfuðborgarsvæðisins (AHS) eru bakland fyrir ST. Sama teymi gæti stutt við aðra starfsemi sveitafélagsins ef upp koma smit þar.

Mikilvægt er fyrir stjórnendur að hafa í huga að mögulega þarf að senda foreldrum/forráðamönnum barna í sóttkví nánari upplýsingar t.d. leiðbeiningar embættis landlæknis um sóttkví¹. Sóttkví getur reynst mörgum erfið lífsreynsla og er því æskilegt eins og kostur er að fylgjast með líðan starfsfólks við þessar aðstæður.

1. Staðfest smit.

Starfsmaður greinist jákvæður í COVID-19 prófi, COVID göngudeild hefur samband við viðkomandi og kynnir honum niðurstöðuna. Sá smitaði fer í kjölfarið í einangrun² og er í eftirfylgni hjá COVID göngudeild LSH.

2. Smitrakningarteymi hefur samband.

Starfsmaður smitrakningarteymis almannavarna³ (SRT) hefur samband við þann smitaða. Starfsmaður sem fær slíkt símtal skal láta stjórnanda strax vita ef það er mat SRT að viðvera hans á vinnustaðnum krefjist frekari rakningar. Krefjist viðvera þess smitaða nánari rakningar skal stjórnandi eða starfsmaður fylla út excelskjál með upplýsingum um þá sem þurfa að fara í sóttkví. Skjalið fær T-númer⁴ sem er númerið á viðkomandi smiti og er hægt að vísa til í samskiptum varðandi þetta smit milli SRT og ST.

3. Ábyrgð stjórnanda.

Stjórnandinn er með mestu yfirsýnina og þekkir sína starfsemi best, hann ber því ábyrgð á því að horft sé á heildarmyndina og fyllstu varúðar sé gætt. Mikilvægt er að taka fram að smittrakning er samstarfsverkefni stjórnanda, ST og SRT þar sem verkefnið getur verið umfangsmikið. Stjórnandinn þekkir hlutverk þess smitaða, hverja hann umgengst/með hverjum hann starfar, ekki er hægt að útiloka að samskipti og athafnir þess smitaða utan vinnustaðarins geti einnig haft áhrif á niðurstöðu rakningar.

Stjórnandi sér til þess að koma á tengingu við SRT, hann aðstoðar SRT við að rekja ferðir og samskipti þess smitaða. Hann ber einnig ábyrgð á allri upplýsingagjöf til SRT og miðlun upplýsinga frá þeim til þeirra sem vinna að smittrakningu með honum. Fylla þarf út excelskjál í samráði við þann smitaða með upplýsingum um einstaklinga sem hafa verið í tengslum við hann og eru þar af leiðandi mögulega smitaðir.

Stjórnandi með aðstoð ST skal einnig vera í sambandi við þá einstaklinga sem mögulega eru smitaðir til að geta staðfest atburðarásina og rekja ferðir enn frekar.

¹ Sjá reglugerð nr. 800/2020 um sóttkví og einangrun og sýnatöku við landamæri Íslands vegna COVID-19 með áorðnum breytingum.

² Sjá reglugerð nr. 800/2020 um sóttkví og einangrun og sýnatöku við landamæri Íslands vegna COVID-19 með áorðnum breytingum.

³ Smitrakningarteymið almannavarna er teymi sérfræðinga úr röðum lögreglunnar og hjúkrunarfræðinga sem hefur það hlutverk að rekja smitin af völdum veirunnar, COVID-19, og hafa samband við fólk sem þarf að fara í sóttkví.

⁴ T númer er númer sem hverri jákvæðri niðurstöðu úr Covid-19 prófi er gefið. Númerið er síðan m.a. notað í smittrakningu á viðkomandi smiti til að aðgreina það frá öðrum tilfellum. Engir tveir einstaklingar sem hafa greinst jákvæðir í COVID-19 prófi fá sama T-númerið enda er hér um að ræða raðnúmer.

4. Stuðningsteymi.

Eins og fram kemur í kaflanum hér að framan er ábyrgðin á smitrakningu á hendi stjórnanda í samstarfi við SRT og ST. Hlutverk ST er að vera stuðningur við stjórnandann í smitrakningu og passa upp á samræmingu á milli tilvika og að farið sé eftir meginreglum smitrakningar. Smitrakning getur bæði verið tímafrek og umfangsmikil og mikilvægt að hún taki ekki of langan tíma. ST getur einnig alltaf leitað eftir aukinni aðstoð hjá AHS.

5. Úrvinnslusóttkví.

Sé talið að tilvikið sem tengist uppkomnu smiti sé strax í upphafi það umfangsmikið og að mörg vafamál séu varðandi umgengni og/eða samneyti þess smitaða þá er engin áhætta tekin heldur er svæðinu lokað tímabundið. Horft er út fyrir hólfun og þau sem óvissa er um að hafi verið í samskiptum við hinn smitaða eða starfa á svæðum sem hann hefur verið á síðustu 24 til 48 klst. eru sett í úrvinnslusóttkví⁵.

Stjórnandi eða ST bera ábyrgð á að leggja til við SRT að setja á úrvinnslusóttkví og ákvörðun um hvort sú leið sé valin er tekin af SRT af höfðu samráði við stjórnanda. Hún stendur yfirleitt þangað til búið er að rekja smit eða niðurstöður á frekari sýnatöku liggja fyrir en þó aldrei lengur en í tvo sólarhringa/daga frá þeim tíma sem hún hefst. Þeir aðilar sem fara í úrvinnslusóttkví eiga að fylgja fyrirmælum sem gilda í sóttkví. Í sumum tilvikum er ekki þörf á úrvinnslusóttkví heldur liggur málið ljóst fyrir og er auðvelt í vinnslu og þá er strax gripið til sóttkvíar fyrir þá sem málið varðar.

6. Smitrakning.

Stjórnandi hefur það hlutverk eins og áður hefur komið fram að aðstoða SRT við að rekja ferðir og samskipti þess smitaða t.d. með því að leita eftir frásögnum annarra starfsmanna. Í þeirri vinnu nýtur hann ráðgjafar og stuðnings ST sem felur meðal annars í sér greiningarvinnu, kanna aðstæður á starfsstaðnum, samskipti þess smitaða, samskipti við aðra sem mögulega voru í tilgreindu sóttvarnarsvæði/hólfi og eða í tengslum við hinn smitaða svo eitthvað sé nefnt.

Í smitrakningu⁶ er bæði horft til hvort sá smitaði, hér eftir kallaður A, sé með einkenni eða einkennalaus og getur það haft áhrif á afturvirkni sóttkvíar. Hvert tilvik fyrir sig er þó háð mati SRT hverju sinni með aðstoð sóttvarnalæknis hversu langt aftur í tímann skal horft við rakningu, meginreglan er eftirfarandi:

- Miðað er við 24 klst. áður en A fékk fyrstu einkenni óháð því hvenær smitið var staðfest í sýnatöku.
- Ef A er einkennalaus er afturvirkni sóttkvíar metin sérstaklega frá 24 til 48 tíma.

Dæmi 1:

A fær einkenni 2. maí en greinist með COVID-19 þann 4. maí. Hann hitti B þann 1. maí og þeir unnu saman í innan við 2 metra fjarlægð lengur en 15 mínútur. B fer þá í sóttkví frá 1. maí. Það er 24 klst. frá einkennum A.

Dæmi 2:

A er einkennalaus en greinist með COVID-19 þann 4. maí. Hann hitti B þann 1. maí og þeir unnu saman í innan við 2 metra fjarlægð lengur en 15 mínútur. B fer þá ekki í sóttkví.

⁵ Úrvinnslusóttkví hefur verið notað yfir ráðstöfun þar sem sóttkví er skipuð á meðan unnið er að smitrakningu. Meðan á úrvinnslusóttkví stendur eru aðilar í sóttkví (einstaklingur, heimili, bær, landsvæði) og þeir fara eftir leiðbeiningum um sóttkví nema ef allir á heimili eru undir þessari ráðstöfun þá má einn af hverju heimili yfirgefa heimilið í einu til að afla aðfanga.

⁶ Smitrakning er umfangsmikil aðgerð til að rekja smit, það er að rannsaka hverjir hafa hugsanlega verið útsettir fyrir sýktum einstakling. Smitrakningateymi almannavarna, tekur ákvörðun í hverju tilfelli fyrir sig hverjir þurfa að fara í sóttkví.

Leiðbeiningar frá Almannavarnanefnd höfuðborgarsvæðisins - Smitrakning

Ef B hefði hitt A 2. maí þá hefði hann farið í sóttkví sem er 48 klst. frá sýnatöku þar sem A greindist jákvæður. Hér gildir 48 klst. reglan hjá einkennalausum fyrir sýnatöku.

Aðrir þættir sem stjórnandi þarf að hafa í huga við smitakningu er að SRT horfir ekki til 1 metra fjarlægðarmörk á milli einstaklinga heldur miðar við 2 metra. Þegar tímabil sem miða á við í rakningu liggur fyrir þarf að rekja ferðir og samskipti A m.a. út frá eftirfarandi:

- Miðað er við ef B (ósmitaður einstaklingur) er innan 2 metra í meira en 15 mín. með A (smitaður einstaklingur) þá skal B fara í sóttkví frá útsetningu fyrir smiti.
- Einnig er horft til þess ef fólk er í nánum samskiptum í lengri tíma innan sama hólf þar sem erfitt er að fullyrða að viðkomandi hafi ekki verið innan 2 metra frá A og margir sameiginlegir snertifletir eru.
- Það getur kallað á sóttkví eigi einstaklingar í ítrekuðum samskiptum yfir daginn með 1 metra fjarlægð þó það sé ekki lengur en 15 mínútur í senn.
- Fór A á milli hólfa, tímalengd viðveru í hverju hólf og mögulegir snertifletir.
- Eru reglubundin þrif á snertiflötum eða ekki, taka fram hversu oft.
- Einnig skal horfa til samskipta A við starfsmenn/aðra utan veggja skólans.

Mikilvægt er að hafa í huga að rakning er alltaf mat á aðstæðum og hvert tilfalli hefur sínar hliðar og eru ekki alltaf eins enda háttalag manna flókið mál og erfitt að leggja eina beina línu í þeim efnum. Mikið reynir á útsjónarsemi stjórnanda og þeirra sem vinna með honum í rakningunni ásamt því að eiga góð samskipti við A og leggja áherslu á að sú staða sem er komin upp er ekki á ábyrgð hans né honum að kenna.

7. Úrvinnsla og upplýsingagjöf til SRT.

Stjórnandi ber ábyrgð á eins og áður hefur komið fram á úrvinnslu gagna og upplýsingagjöf til SRT. Upplýsingum til SRT er miðlað með tölvupósti á netfangið rakning@logreglan.is sem inniheldur excelskjál sem viðhengi:

- Stjórnandi skal að lokinni rakningu skrá undir handleiðslu ST í excelskjalið og upplýsir um alla þá sem hafa verið í samskiptum við hinn smitaða frá x degi samkvæmt þeirra bestu vitund.
- Ef starfsmaður er skráður í skjalið skal skrá nafn, kennitölu, símanúmer, netfang og samneyti starfsmanna við þann smitaða.
- Ef barn er skráð í skjalið skal skrá nafn og kennitölu ásamt nafni, kennitölu og símanúmeri foreldri/forráðamanns sem og netfang. Einnig samneyti barns við þann smitaða.
- Stjórnandi skal síðan senda excelskjalið útfyllt á SRT á netfangið rakning@logreglan.is og setja T-númerið í efni (subject). Mikilvægt er að stjórnandi skrái einnig sitt nafn, símanúmer og netfang í skjalið til að auðvelda frekari samskipti.

Í skjalinu sem stjórnandi sendir á SRT eru hans tillögur hverjir eigi að fara í sóttkví samkvæmt hans greiningu en SRT tekur alltaf endanlega ákvörðun um sóttkví.

Aðilar sem þurfa að fara í sóttkvíber að fara í sýnatöku áður en sóttkví lýkur og sendir smitakningarteymið strikamerki í gsm síma starfsmanns sem framvísa þarf við sýnatöku.